

פרשת וישלח תשע"א
אלוהי הנכר

בראשית פרק לה

רש"י
(ב) **הנכר** - שיש בידכם משלל של שכם: **והטהרו** - מעבודה זרה: **והחליפו שמלותיכם** - שמא יש בידכם כסות של עבודה זרה: (ד) **האלה** - מין אילן סרק: **עם שכם** - אצל שכם:
(ב) ויאמר יעקב אל ביתו ואל כל אשר עמו הסרו את אלהי הנכר אשר בתוכם והטהרו והחליפו שמלותיכם: (ג) ונקומה ונעלה בית אל ונאעשה שם מזבח לאל הענה אתי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי: (ד) ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר אשר בידם ואת הנזמים אשר באזניהם ויטמן אותם יעקב תחת האלה אשר עם שכם:

דברים פרק לא פסוק טז

אבן עזרא
וקם העם הזה - לא יתכן היותו דבק עם אשר לפניו, כי מה טעם **העם הזה וזנה?** וטעם **זנה** - לצאת במחשבתו מתחת רשותו. **אחרי אלהי נכר הארץ** - ידענו כי השם אחד, והשנוי יבוא מהמקבלים, והשם לא ישנה מעשיו, כי כולם הם בחכמה. ומעבודת השם לשמור כח הקבול כפי המקום, על כן כתוב את משפט אלהי הארץ (מ"ב יז, כו), על כן אמר יעקב הסירו את אלהי הנכר (ברא' לה, ב). והפך המקום הדבק בעריות שהם שאר. והמשכיל יבין. וטעם **בקרב** - שב אל נכר, כאילו אמר וזנה אחרי אלהי עם נכר, שהם אלהי הארץ. והקרוב, כי **בקרב** שב אל הארץ. כי ימצא לשון זכר, כמו ולא נשא אותם הארץ (ברא' יג, ו), נעתם ארץ (ישעי' ט, יח):

ויאמר יקנך אל משה הנך שכב עם אבתך וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ אשר הוא בא שמה בקרב ונזבני והפר את בריתי אשר כרתית אתו:

יהושע פרק כד פסוק כו

רש"י
ויכתב יהושע וגו' - תרגום יונתן וכתב יהושע ית פתגמיה האלון ואצנענינו בספר אורייתא דהי ובמסכת מכות נחלקו אמוראי חד אמר אלו ח' פסוקים מן וימת משה עד לעיני כל ישראל שהרי ס"ת חסר והשלימו וחד אמר פרשה זו של ערי מקלט כתב בספרו כמו שהיו כתובי בספר התורי: **תחת האלה** - תחות אלתא היא מזוזות הפתח כמו שנאמר האיל מזוזות חמישית ומדה אחת לאלים וי"א זו האלה אשר עם שכם שכתוב ביעקב ויטמן אותם יעקב תחת האלה: **אשר במקדש ה'** - כלפי שהביאו שם את הארון כמה שנאמר למעלה ויתיצבו לפני האלהים:

ויכתב יהושע את הדברים האלה בספר תורת אלהים ויקח אבן גדולה ויקימה שם תחת האלה אשר במקדש יקנך:

רמב"ם הלכות תשובה פרק ו הלכה ה

ומהו זה שאמר דוד טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך ידרך ענוים וגו', זה ששלח נביאים להם מודיעים דרכי ה' ומחזירין אותן בתשובה, ועוד שנתן בהם כח ללמוד ולהבין, שמדה זו בכל אדם שכל זמן שהוא נמשך בדרכי החכמה והצדק מתאוה להן ורודף אותם, והוא מה שאמרו רז"ל בא לטהר מסייעין אותו כלומר ימצא עצמו נעזר על הדבר, והלא כתוב בתורה ועבדום וענו אותם הרי גזר על המצריים לעשות רע, וכתוב וקם העם הזה וזנה אחרי אלהי נכר הארץ, הרי גזר על ישראל לעבוד כו"ם ולמה נפרע מהן, לפי שלא גזר על איש פלוני הידוע שיהיה הוא הזונה אלא כל אחד ואחד מאותן הזונים לעבוד כו"ם אילו לא רצה לעבוד לא היה עובד, ולא הודיעו הבורא אלא מנהגו של עולם, הא למה זה דומה לאומר העם הזה יהיה בהן צדיקים ורשעים, לא מפני זה יאמר הרשע כבר נגזר עליו שיהיה רשע מפני שהודיע למשה שיהיו רשעים בישראל, כענין שנאמר כי לא יחדל אביון מקרב הארץ, וכן המצריים כל אחד ואחד מאותן המצריים והמריעים לישראל אילו לא רצה להרע להם הרשות בידו, שלא גזר על איש ידוע אלא הודיעו שסוף זרעו עתיד להשתעבד בארץ לא להם, וכבר אמרנו שאין כח באדם לידע היאך ידע הקב"ה דברים העתידין להיות.

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.
Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

ספר ליקוטי מוהר"ן - מהדורא קמא סימן כב

[ב] ויש חותם שהוא למעלה מזה החותם, הינו בחינות ידים המקבלים מוסר מאלו המוכיחים, בחינות (איוב ל"ז): "ביד כל אדם נחתום". והידים זה בחינת אמונה שנתקבל בה המוסר, בבחינת "כאשר דבר ה' ביד מ' שה", בחינת (שמות י"ז): "ויהי ידיו אמונה":

וזה החותם צריך שמירה יתרה שלא יתקלקל, הינו שלא יתקלקל האמונה, כי כשחס ושלום נתקלקל החותם החיצון, יוכלו להתקרב לחותם הפנימי, ויקלקלו החותם הפנימי על ידי קלקול החותם החיצון, שהוא האמונה:

וכשחס ושלום, נתקלקל זה החותם הידים, נעשה מזה כפירות, שהיא הפך האמונה, ונעשה אמונות כזביות. כי עקר העבודה זרה אין לה כח, אלא על - ידי שמקבל מהידיים אלו, בבחינת (שמות ל"ב): "ויקח מיידם ויצר אתו בחרט" (וכמבאר בזהר כי תשא, קצ"ב. על פסוק זה לענן מעשה העגל: במה אצלחו בעובדא דא? בגין ד"ויקח מיידם" וכו' אלו פד נטל מידיהון הנה שדא לארעא; ואף - על - גב דיטל לה לבתר, לא הנה אצלח עובדא בישא דא וכו', עין שם). וגם תקונו הוא גם כן רק על - ידי בחינת הידיים, בבחינת (בראשית ל"ה): "וינתנו אל יעקב את כל אלקי הנכר אשר בידים", כי מיחות"ס' נעשה 'נד"ת', בבחינת (ישעיהו א):

"ידיכם דמים מלאו", כי יד במלואו (כזה: יוד דלת) הוא מספר נד"ת, הינו עבודת אילילים שמטמאה כנדה (שבת פ"ב):